

CENTRE D'ESTUDIS I PLANIFICACIÓ

Present i futur de l'economia

L'ESTRUCTURA ECONÒMICA ACTUAL d'Osona ha estat generada al llarg d'un procés històric de més d'un segle, en el qual intervenen bàsicament tres grans fenòmens econòmics: el desenvolupament industrial de la comarca, la base agrària i ramadera existent i la definició de Vic com a centre de confluència de l'activitat econòmica ausetana. La intervenció d'aquests tres components explica que avui Osona gaudeixi d'una economia equilibrada sectorialment, en contraposició al que s'esdevé en altres comarques del seu voltant, com és ara el cas del Ripollès, el Berguedà o, àdhuc, el Bages.

L'economia d'Osona, avui

Tot i que Osona és una comarca eminentment industrial, cal destacar-hi la presència d'un sector agrari desenvolupat, el motor del qual és la ramaderia. Així, doncs, l'agricultura osonenca té com a destinació principal dels seus productes el sector ramader. Aquest sector és, a més, la base del dinamisme recent de la indústria alimentària comarcal, una de les de major potencial de creixement en els pròxims anys.

Al marge del sector alimentari, la tradició industrial a Osona es manifesta en la importància del sector tèxtil, com també en la presència dels de la fusta, el metall o la pell. Pel que fa al tèxtil, les indústries de la comarca han sofert aquests darrers anys els problemes generals del sector (excés de capacitat, endarreriment tecnològic, nivells bai-

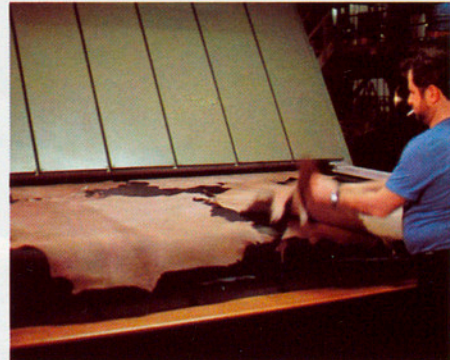
TRES IMATGES QUE LLIGUEN TRADICIÓ AMB MODERNITAT

xos de productivitat), per bé que agreujats per un nombre de treballadors per empresa superior a la mitjana de Catalunya. La reducció de la dimensió de les empreses ha estat, per tant, un dels objectius perseguits en l'aplicació dels plans de reestructuració i reconversió tèxtil a la comarca.

Els sectors de la fusta i el metall sorgeixen com a conseqüència de la demanda generada per les fàbriques tèxtils. En el primer cas, la substitució de la fusta per d'altres materials com a *inputs* per a la producció tèxtil va obligar a la recerca de nous mercats per al sector. El problema del sector metal·lúrgic osonenc se centra bàsicament en l'intens procés d'innovació tecnològica, que afecta la maquinària tèxtil, fet que dificulta el manteniment dels nivells de competitivitat de les empreses del metall, en general petites i mitjanes, amb una menor capacitat d'inversió.

Quant a les adoberies, se'n produeix fonamentalment des dels primers anys seixanta una consolidació creixent a Osona. El sector, centrat en unes quantes grans empreses —no gaires— amb uns volums de producció i d'exportació molt considerables, ha generat, a més, tota una xarxa d'empreses petites i mitjanes, entre les quals n'hi ha moltes de submergides.

Complementàriament a l'existència d'uns sectors primari i industrial força arrelats, Osona també mostra una considerable presència del sector de serveis en el conjunt de la seva base econòmica. Aquest sector representa prop de la quarta part dels actius totals comarcals. Tanmateix, l'activitat terciària es

AQUESTES IMATGES MOSTREN ALGUNES DE LES ETAPES EN EL PROCÉS DE PRODUCCIÓ DE LES ADOBERIES I, ALHORA, LA SEVA PROGRESSIVA MODERNITZACIÓ

concentra en una elevada proporció a Vic, centre tradicional aglutinador de les activitats de la comarca. El desenvolupament relativament escàs del turisme deixa obert el camí a l'expansió moderada del sector dels serveis tant a Vic com al conjunt d'Osona. En aquest sentit, l'acostament de la comarca a la resta de Catalunya mitjançant la definició d'una xarxa de comunicacions integrada és un dels objectius a termini mitjà.

L'existència d'una economia diversificada explica en bona part la menor incidència de la crisi a Osona que a les altres comarques de la Catalunya central amb graus d'especialització en la indústria tèxtil molt superiors. Així, doncs, tot i que la crisi industrial a la comarca s'ha deixat sentir, el dinamisme de les indústries alimentària i de la pell ha permès reconduir en part els excedents de mà d'obra. El principal problema d'atur es troba en la dificultat d'absorbir el nombre de joves sense feina, cada cop més elevat. És a dir, si bé els nivells mitjans d'ocupació es mantenen més estables que no al conjunt de Catalunya, d'altra banda es fa difícil generar nous llocs de treball per als contingents de joves que s'incorporen per primer cop al mercat laboral.

perspectives

La línia del desenvolupament econòmic d'Osona en el futur s'haurà de definir d'acord amb la potenciació i consolidació dels sectors amb més perspectives d'expansió, paral·lelament a

l'acabament del procés de reconversió ja iniciat en aquelles activitats tradicionals a la comarca però amb menys capacitat de creixement. En el cas dels sectors a potenciar, hom fa referència a la indústria alimentària (és a dir, a tot l'eix agricultura-ramaderia-indústria) i a les adoberies. D'altra banda, els sectors en reconversió són el tèxtil i els de la fusta i el metall.

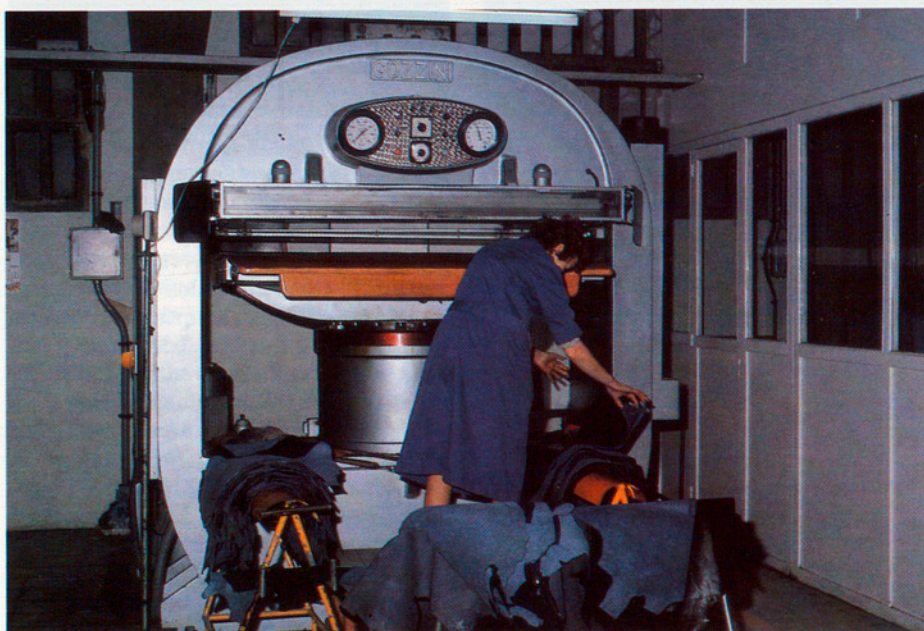
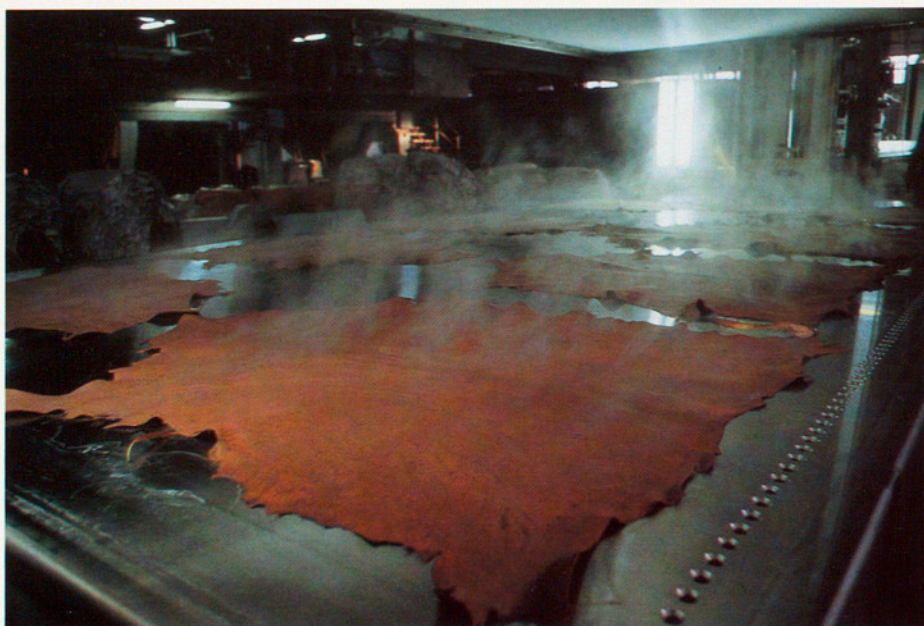
Tant el sector de l'alimentació com el de la pell observen una tendència de creixement estable durant els darrers lustres. A més, a termini mitjà les perspectives quant a evolució són positives malgrat les necessàries actuacions d'ajust intern que cal tenir presents. Així, doncs, per a tots dos sectors l'entrada a la CEE significarà l'ampliació dels mercats, fet molt favorable sobretot si hom té en compte l'actual debilitat del mercat intern espanyol. Tanmateix, també augmentarà l'exigència de competitivitat internacional de les empreses i les produccions osonenques. En aquest sentit, el sector alimentari ha de plantar cara amb decisió al greu problema de la pesta porcina i en general cal que l'adeqüi a la normativa de qualitat comunitària. Les indústries de la pell ja exporten actualment una bona part de la seva producció, si bé el manteniment d'aquesta capacitat exportadora exigirà la modernització de les línies de producció en algunes empreses i la consolidació de les produccions de qualitat elevada i el desenvolupament de les de menor qualitat pensant en unes explotacions amb alta productivitat.

Pel que fa als sectors suara en reconversió (tèxtil, fusta i metall), tots tres es mouen en el marc d'una crisi estructural, a la qual cal fer cara com a pas previ a l'aplicació de les polítiques de desenvolupament sectorial. La represa d'aquestes indústries dependrà, per tant, de si les línies de reconversió s'han projectat com cal. En el tèxtil, tot i que els quatre anys de vigència dels plans de reconversió han reduït significativament la dimensió mitjana de les empreses assentades a Osona, el problema de l'excés de capacitat és present encara avui. En l'àmbit comarcal, doncs, l'actuació ha d'encaminar-se, en la mesura que sigui possible, cap a la reestructuració dels costos de les empreses.

Les indústries de la fusta s'han d'enfrontar a curt termini amb la qüestió decisiva de la comercialització, és a dir, és necessari trobar nous mercats que permetin la diversificació de la producció.

Quant a les empreses osonenques del metall, en general petites o mitjanes, la millora de la seva situació depèn de la capacitat d'adaptació a les noves exigències tecnològiques que han d'afrontar. En aquest sentit, és important tendir sobretot a una especialització superior dels productes; sense oblidar, és clar, els necessaris augments de productivitat previs a l'entrada al Mercat Comú.

Com s'ha vist, l'economia osonenca té dos fonaments per créixer: aquells sectors econòmics més expansius i dinàmics i aquells que hom ha anomenat "en reconversió". Ara bé, els efectes di-

ASSECATGE, PLANXAMENT I PIGMENTACIÓ DE LES PELLS

namitzadors sobre el conjunt de la comarca dels primers seran, en principi, superiors als dels segons. La forta especialització d'Osona en els dos sectors amb futur (donada per l'arrel comarcal de les empreses tant alimentàries com de la pell i per l'establiment de les seves principals fàbriques a la comarca) fa que els possibles excedents reverteixin directament sobre l'economia comarcal, tot generant fortes economies d'aglomeració. Contràriament, els sectors en reconversió (amb l'excepció del de la fusta) tenen un abast que va més enllà del comarcal i, en conseqüència, la repercussió dels beneficis empresarials serà indirecta i menor, i, a més, amb menors efectes acumulatius.

Un darrer aspecte, molt important, que cal tenir en compte és la capacitat de creixement del sector terciari ausetà, actualment molt concentrat a Vic i parcialment desenvolupat. L'obertura d'Osona a la resta de Catalunya pot generar a mitjà o llarg termini un esperonament de la indústria turística a la comarca acompanyat d'una dinamització del sector dels serveis, a hores d'ara el de més potencial per generar ocupació.

Les perspectives econòmiques de la comarca d'Osona són, si hom es basa en la situació actual, moderadament optimistes. La presència d'una economia equilibrada i prou diversificada fa pensar en una potencialitat de desenvolupament que no es presenta en altres comarques de les mateixes característiques. Tres són els pilars d'aquesta capacitat de creixement: els sectors expansius (alimentari i de la pell), els sectors en reconversió (tèxtil, fusta i metall) i el potencial de desenvolupament comercial i turístic. A més, actualment es pot considerar que Osona es localitza dins l'àrea econòmica de Barcelona. És a dir, després del període de desenvolupament econòmic de Catalunya que s'inicià l'any 1960 i que es centrà bàsicament a la rodalia de Barcelona, han sorgit dins aquest entorn un conjunt de diseconomies derivades de la congestió i de la relativa escassetat de sòl industrial lliure i fiscalment atractiu que han apropiat comarques amb una base econòmica coordinada al centre econòmic de Catalunya. Aquest és el cas d'Osona.

En definitiva, la posició econòmica de la comarca és a hores d'ara adequada per a un relançament del seu dinamisme, sempre que s'aprofitin els potencials propis de l'estructura econòmica comarcal tot desenvolupant-los tal com l'economia de Catalunya demana per als pròxims anys.